

รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะศึกษานิเทศก์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผล
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

A Linear Structural Equation Model of Competencies of Education Supervisors Affecting
to the Effectiveness of Basic Education schools

ปริญญา เฉิดจำเริญ* ดร.โกวิท วชิรินทรานุกร** ดร.กระพัน ศรีงาน***

*นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

***อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นสมรรถนะศึกษานิเทศก์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของสมรรถนะศึกษานิเทศก์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของสมรรถนะศึกษานิเทศก์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยครั้งนี้แบบเป็น 2 ระยะ จึงมีกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ระยะที่ 1 เป็นการสัมภาษณ์เพื่อกำหนดกรอบของรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างของสมรรถนะศึกษานิเทศก์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาศึกษานิเทศก์ ที่มีวิทยฐานะในระดับเชี่ยวชาญ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้นำในการนิเทศการศึกษามาเป็นผู้ให้ข้อมูลสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยระยะที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นที่ใช้สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่ไม่ต้องอาศัยสถิติตัวเลข แต่อาศัยข้อมูลสาระสนเทศ รายละเอียด ด้านสมรรถนะศึกษานิเทศก์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้นำข้อคิดเห็น คำตอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ด้วยการหาข้อสรุปตามประเด็นคำถาม อธิบายความเชิงพรรณนา แล้วจัดหมวดหมู่ตามหัวข้อการวิจัย และในระยะที่ 2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 460 โรงเรียน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาหรือข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ในการวิจัยระยะนี้เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามตามแนวคิดทฤษฎีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อศึกษาว่ารูปแบบการวัดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์จะนำเสนอในรูปการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรต่างๆ ค่าสถิติที่สำคัญที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบสมมติฐานการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะศึกษานิเทศก์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 75.20) โดยมี อายุ 35-44 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 39.40) ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 81.50) และเป็นครูผู้สอน (ร้อยละ 82.00) ซึ่งส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี (ร้อยละ 40.40)

1.2 ผลการวิเคราะห์ค่าอิทธิพลตัวแปรองค์ประกอบสมรรถนะศึกษานิเทศก์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมการโครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะสมรรถนะศึกษานิเทศก์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถอธิบายได้ดังนี้

2.1 ตัวแปรอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีรายละเอียดดังนี้

1) สมรรถนะการปฏิบัติงานหรือเฉพาะทางมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล = 1.88 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) สมรรถนะส่วนบุคคลมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล = -1.09 เป็นอิทธิพลทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีดังต่อไปนี้

2.2.1 สมรรถนะการปฏิบัติงานหรือเฉพาะทางมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน = 2.35 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.2 สมรรถนะส่วนบุคคลมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน = 1.08 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : สมรรถนะ, ศึกษานิเทศก์, ประสิทธิผลของสถานศึกษา

Abstract : The Objectives of this research were 1) to develop a linear structural relationship model of competencies of education supervisors affecting the effectiveness of basic education schools, 2) to examine the structural validity affecting the effectiveness of basic education schools, 3) to study the direct and indirect influences and total influence of competencies of education supervisors affecting to the effectiveness of basic education. This research was conducted in two phases as ; **Phase I**, the data were collected by in-depth interviews from 7 experts (purposive sampling) whom concern with education supervisor development, mastery academic level and the leader of education supervision. Results of interview were utilized to determine the framework of a linear structural relationship model. **Phase II**, the sampled 460 school administrators and teachers were in primary school of Basic Education Council .The units of analysis were schools by multi-stage random sampling. The research instrument was questionnaire and data were analyzed by statistic indexes as percentage, means, standard

deviation, confirmatory factor analysis, path analysis by Lisrel 8.72 to examining the fit of empirical data with causal relationship model.

The research findings were as follows; 1) The components of linear structural relationship model of competencies of education supervisors affecting the effectiveness of basic education schools. There were three major components as; performance competencies were education supervisory, human relationship and educational research, individual competencies were characteristic, communication and experiences of education supervisor, and school effectiveness were student attributes, the satisfaction of teachers, learning organization. 2) The examining results on the validity of the LSRM of competencies of education supervisors affecting the effectiveness of basic education schools were informed all variables within the structural relationship within the model as performance competencies, individual competencies, school effectiveness were influenced directly and indirectly to the effectiveness of basic education schools with statistical significance at .05 level.

Keywords : competencies, education supervisor, school effectiveness

บทนำ การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยพัฒนาคนในชาติให้มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะตรงตามความต้องการของสังคมและประเทศชาติของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันเป็นซึ่งยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งกระทรวงศึกษาได้มีแนวในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบไว้ 4 ประการ คือการพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 45-46) โดยจำเป็นจะต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องของเทคโนโลยีที่ส่งผลกระทบต่อสังคมทั้งภาคธุรกิจ การนิเทศศึกษามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการการนิเทศการศึกษามีส่วนสำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษา เพราะการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการในการแนะนำช่วยเหลือครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่ผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา

การนิเทศทางการศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งหวังให้เกิดความเสมอภาคของการให้บริการการศึกษาแก่เด็กไทยทุกคน มีความเท่าเทียมกันในคุณภาพ ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งประสิทธิผลของโรงเรียนวัดได้จากความสามารถของโรงเรียนที่สามารถพัฒนาสติปัญญาของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ภายใต้ทรัพยากรที่จำกัด เราอาจกำหนดตัวชี้วัดตัวใดก็ได้ในการวัดประสิทธิผลของโรงเรียนโดยขึ้นอยู่กับว่าการกำหนดลักษณะองค์การของโรงเรียนว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร และการประเมินประสิทธิผลของโรงเรียน สามารถวัดได้จากทักษะพื้นฐานทั่วไปที่บรรจุในหลักสูตร ทักษะระดับสูง ทักษะทางสังคม เจตคติ หรือวัตถุประสงค์ทางการศึกษาด้านอื่นๆ เป็นต้น

ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่จะมีบทบาทในการส่งเสริมให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายและจำเป็นที่ศึกษานิเทศก์จำเป็นต้องมีสมรรถนะ โดยเฉพาะสมรรถนะส่วนบุคคลของศึกษานิเทศก์เป็น

ปัจจัยที่มีความสำคัญ หรือมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์การสถานศึกษาอย่างมากปัจจัยหนึ่งต่อความสำเร็จหรือประสิทธิผลของสถานศึกษา เนื่องจากเป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สมรรถนะของศึกษานิเทศก์ถือได้ว่าเป็นกระบวนการเพิ่มพูนทักษะในการทำงาน ค้นคว้าหาความรู้ด้านเทคนิควิทยาการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการจัดระบบและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งถือเป็นหน้าที่และภาระที่สำคัญของศึกษานิเทศก์ ซึ่งระดับสมรรถนะของศึกษานิเทศก์ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพและประสิทธิผลของการพัฒนาด้านการจัดการศึกษา ดังนั้น จึงควรเป็นวิชาชีพที่ต้องมีระดับสมรรถนะสูง มีความรู้ความสามารถ และคุณธรรม ตลอดจนจริยธรรม รวมถึงจรรยาบรรณวิชาชีพที่ดี จึงจะนำไปสู่การจัดการและการบริหารศึกษาที่ดี มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล หรืออาจกล่าวได้ว่าศึกษานิเทศก์ถือเป็นบุคคลและวิชาชีพที่สำคัญที่สุดที่มีส่วนทำให้การจัดการศึกษาของประเทศประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ถ้าศึกษานิเทศก์มีทักษะ มีสมรรถนะที่จำเป็นครบถ้วน และมีความเป็นมืออาชีพอย่างแท้จริงแล้ว ย่อมจะส่งผลดีต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศด้วย (พิศิษฐ์ แสงสุพัฒน์. 2553: 7)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะศึกษานิเทศก์ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการขั้นพื้นฐาน ซึ่งถือว่ามีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตลอดเวลาเน้นการพัฒนาสมรรถนะของศึกษานิเทศก์ซึ่งเป็นผู้นำในการพัฒนาประสิทธิผลของการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับปรัชญา กรอบแนวคิด และเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นประโยชน์ทั้งการเสริมสร้างและขยายองค์ความรู้ใหม่ๆ ต่อไป

คำถามการวิจัย

1. องค์ประกอบของสมรรถนะศึกษานิเทศก์ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลโรงเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีองค์ประกอบอะไรบ้าง
2. รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะศึกษานิเทศก์ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นสมรรถนะศึกษานิเทศก์ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของสมรรถนะศึกษานิเทศก์ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของสมรรถนะศึกษานิเทศก์ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สมมติฐานของการวิจัย

รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะของศึกษานิเทศก์กับประสิทธิผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากการวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดประชากรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลระยะที่ 1

การวิจัยระยะที่ 1 เป็นการสัมภาษณ์เพื่อกำหนดกรอบของรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างของสมรรถนะศึกษานิเทศก์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนผู้วิจัยจึงใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ซึ่งเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาศึกษานิเทศก์ ที่มีวิทยฐานะในระดับเชี่ยวชาญ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้นำในการนิเทศการศึกษามาเป็นผู้ให้ข้อมูลสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 7 คน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างระยะที่ 2

2.1 ประชากรในการวิจัยระยะที่ 2 ได้แก่ ประชากร ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2557 จำนวน 28,566 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 460 โรงเรียน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยมีผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียนเป็น ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู วิชาการ ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 1 และครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 2 รวมเป็นผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 1,840 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ในขั้นตอนการวิจัยระยะนี้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่ไม่ต้องอาศัยสถิติตัวเลข แต่อาศัยข้อมูลสาระสนเทศ รายละเอียด ด้านสมรรถนะศึกษานิเทศก์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้นำข้อคิดเห็น คำตอบวิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการหาข้อสรุปตามประเด็นคำถามอธิบายความเชิงพรรณนา แล้วจัดหมวดหมู่ตามหัวข้อการวิจัย

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) โดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) เพื่อศึกษาว่ารูปแบบการวัดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ทำการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างสาเหตุตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้โปรแกรม Mplus ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบตามแบบจำลองการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามโมเดลที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งมีตัวแปรทั้งภายในและภายนอก ผลการวิเคราะห์จะนำเสนอในรูปการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรต่างๆ ค่าสถิติที่สำคัญที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบสมมติฐานการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีดังนี้

1. ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Statistics) เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่าฟังก์ชันความสอดคล้องมีค่าเป็นศูนย์ ถ้าค่าสถิติไค-สแควร์มีค่าต่ำมากหรือเข้าใกล้ศูนย์มากเท่าใดแสดงว่า รูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. ดัชนีความสอดคล้อง (Goodness of Fit Index: GFI) ซึ่งเป็นอัตราส่วนของผลต่างระหว่างฟังก์ชันความสอดคล้องจากรูปแบบก่อนและหลังปรับรูปแบบกับฟังก์ชันความสอดคล้องก่อนปรับรูปแบบ ถ้าค่า

GFI มีค่ามากกว่า .09 แสดงว่ารูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. ดัชนีความสอดคล้องที่ปรับแล้ว (Adjust Goodness of Fit Index: AGFI) ซึ่งนำ GFI มาปรับแก้และคำนึงถึงขนาดของตัวแปรและกลุ่มตัวอย่าง ค่านี้ใช้เช่นเดียวกับ GFI ดังนั้นถ้าค่า GFI และ AGFI เข้าใกล้ 1 แสดงว่า รูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4. ค่า RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation) เป็นค่าที่บ่งบอกถึงความไม่สอดคล้องของรูปแบบที่สร้างขึ้นกับเมตริกความแปรปรวนร่วมของประชากร ซึ่งค่า RMSEA ที่น้อยกว่า 0.05 ถึง 0.08 แสดงว่ามีความสอดคล้องกันสนิท (Close Fit) ถ้ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.08 – 0.10 แสดงว่ารูปแบบมีความสอดคล้องในระดับปานกลาง แต่อย่างไรก็ตามค่าใช้ได้และถือว่ารูปแบบที่สร้างขึ้นสอดคล้องควรมีค่าไม่เกิน 0.08

5. ค่าสูงสุดของเศษเหลือในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (Largest Standardize Residual) ระหว่างเมตริกสหสัมพันธ์ที่เข้าสู่การวิเคราะห์กับเมตริกที่ประมาณค่าเศษเหลือเคลื่อนที่เข้าใกล้ศูนย์ จะถือว่ารูปแบบมีแนวโน้มสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ความพอดีเศษเหลือเหมาะสมอยู่ระหว่าง -2 ถึง +2 (Bollen. 1989 ; อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 55)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะศึกษานิเทศก์ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 องค์ประกอบด้านสมรรถนะปฏิบัติงานหรือเฉพาะทาง ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 3 ตัว คือ การนิเทศการศึกษา ทักษะการมีมนุษยสัมพันธ์ และการวิจัยทางการศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 75.20) โดยมี อายุ 35-44 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 39.40) ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 81.50) และเป็นครูผู้สอน (ร้อยละ 82.00) ซึ่งส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี (ร้อยละ 40.40) ด้านสมรรถนะการปฏิบัติงาน (SPECT) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายตัวแปร พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกตัวแปร โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การนิเทศการศึกษา (EDUSUP = 3.82) ทักษะการมีมนุษยสัมพันธ์ (RELATION = 3.82) และการวิจัยทางการศึกษา (EDURES = 3.80) ตามลำดับ ด้านสมรรถนะส่วนบุคคล (PERSON) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายตัวแปร พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกตัวแปร โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ บุคลิกภาพ (PERSONAL = 3.74) ประสบการณ์ของศึกษานิเทศก์ (EXPR = 3.68) และทักษะการสื่อสาร (COMMU = 3.67) ตามลำดับ ด้านประสิทธิผลของสถานศึกษา (EFFECT) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายตัวแปร พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกตัวแปร โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ACHEV = 3.88) คุณลักษณะของผู้เรียน (STUDENT = 3.84) ความพึงพอใจของครู (SATIS = 57.589) และองค์การแห่งการเรียนรู้ (OGL = 3.84) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะศึกษานิเทศก์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นเพื่ออภิปรายผลตามสมมติฐาน ดังนี้

1. จากผลการวิจัยการวัดตัวแปรสมรรถนะในปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์มีค่าองค์ประกอบมีค่าเป็นบวก และแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า รูปแบบการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งองค์ประกอบด้านการนิเทศถือเป็นสมรรถนะเฉพาะทางที่ศึกษานิเทศก์ทุกคนต้องปฏิบัติ สอดคล้องกับแนวคิดของ Higgins and Leat (2001 : 98) ได้กล่าวว่า การนิเทศช่วยให้ผู้รับการนิเทศเกิดการเปลี่ยนแปลงที่หลากหลาย ทั้งการเพิ่มพูน การเป็นแบบอย่างในการทำงาน การสืบเสาะอย่างมีวิจารณ์ญาณ การเรียนรู้แบบรวมพลัง และการชี้แนะในการดำเนินการให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงต้องกำหนดเป้าหมายหรือสิ่งที่ต้องการให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงแล้วจึงเลือกวิธีการที่เหมาะสมที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงนั้น จะทำให้การนิเทศบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 (2551 : 46) ได้เสนอแนะถึงการนิเทศ การนิเทศ การบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา การส่งเสริมให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาและจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ การส่งเสริมสถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาชาติ การส่งเสริมการพัฒนา การวัดและประเมินผลการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การส่งเสริมการศึกษา วิจัยและพัฒนาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐาน

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานองค์ประกอบมีค่าเป็นบวก และแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า รูปแบบการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของคาร์สัน และคณะ (Karson and other. 2000. 176) ได้สรุปว่า สถานศึกษาที่กำลังพัฒนาตัวเองเข้าสู่ความเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ จะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะหลายประการ สามารถตอบสนองต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลกภายนอก เชื่อว่าผู้ที่มีส่วนร่วมจะสามารถสร้างความสำเร็จให้แก่โรงเรียนได้

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะศึกษานิเทศก์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยด้านสมรรถนะการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบด้วยการนิเทศการศึกษา ด้านทักษะการมีมนุษยสัมพันธ์และด้านประสบการณ์ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำไปกำหนดคุณสมบัติในการคัดเลือกศึกษานิเทศก์ให้ชัดเจน โดยยึดถือตามตัวบ่งชี้ 3 องค์ประกอบนี้ให้ชัดเจน เนื่องจากถ้าศึกษานิเทศก์มีคุณสมบัติครบทั้ง 3 องค์ประกอบแล้วก็จะทำศึกษานิเทศก์มีสมรรถนะการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

2. ควรทำวิจัยการประเมินสมรรถนะของศึกษานิเทศก์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยในระหว่างการทำวิจัย จะได้ข้อมูลต่างๆที่สะท้อนเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ในการปฏิบัติงานการนิเทศของศึกษานิเทศก์ นอกจากนี้ยังได้ทราบสารสนเทศถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่างๆจากการนิเทศด้วย เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนและปรับปรุงการทำงานในครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
กองการพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข. (2549). **มาตรฐานการพยาบาลในชุมชน**. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2547). **ประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต
พ.ศ. 2547**. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). **โมเดลลิสเรล สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2545). **การบริหาร หลักการ ทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.
- สมคิด สร้อยน้ำ. (2547). **การพัฒนาตัวแบบของศูนย์แห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด.
(การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เสาวณี ตรีพุทธรัตน์. (2547). **ปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพในการนำหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไปใช้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. (2551). **คู่มือศึกษานิเทศก์ (สำหรับปฏิบัติงานตามมาตรฐาน
ตำแหน่งและวิทยฐานะ)**. ชลบุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **ผู้บริหารสถานศึกษาด้านแบบ**. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- Barabra D., & Minsky. (2003). "The orle of climate and socialization in developing interfunctional
Coordination". **The Learning Organization**. 9(1) : 29-38.
- Cole., M.S., Schaninger W.S., Jr., & Harris, S.G. (2002). "The workplace social exchange network :
A multilevel, conceptual examination". **Group and Organization Management**.
27 : 142-167.
- David McClelland. (1973). Testing for Competence rather than for Intelligence. **American
Psychologist**. 28 : 1 – 14.
- Gerstner, C. R., & Day, D. V. (1997). "Meta-analytic review of leader-member exchange theory :
Correlates and construct issues". **Journal of Applied Psychology**. 82 : 827-844.
- Henderson, V. (1976). **Nursing Research : A Survey and assessment**. New York : Appleton-
Century Craft.
- Higgins, S., & Leat, D. (2001). Horse for courses or courses for horse : What is effective teacher
development? In J.A. Soler, & H. Burgess (Eds.). **Teacher development : Exploring
our own practice**. (pp. 57-68). London : Pual Chapman.
- Newcomb, T.M. (1995). **Social psychology**. New York : Drydem Press.

Wiersma, W. (1995). *Research methods in education : An introduction*. Boston : Allyn and Bacon.